

Słupsk, dn. 06.07.2022r

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI PRZEPROWADZONEJ W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ W MACHOWINIE ZA ROK 2021

Kontrola została przeprowadzona w dniu 22 czerwca 2022 roku przez sędziego wizytującego Sądu Rejonowego w Słupsku, Agnieszkę Buraczewską, na podstawie art. 43 ustawy z dnia 19.08.1994r o ochronie zdrowia psychicznego.

Przedmiotem kontroli było :

- badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia do domu pomocy społecznej oraz przebywania w tych podmiotach osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dokumentacji dotyczącej badania stanu psychicznego mieszkańców co 6 miesięcy celem ustalenia zasadności dalszego pobytu w DPS (art. 38 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego),
- badanie prawidłowości stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej zastosowania przymusu bezpośredniego lub rejestru przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego z uwzględnieniem danych utrwalonych za pomocą urządzeń monitorujących
- badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- badanie współdziałania kontrolowanego podmiotu z rodzinami i opiekunami osób z zaburzeniami psychicznymi
- badanie prawidłowości i terminowości załatwiania skarg i wniosków osób z zaburzeniami psychicznymi przebywających w kontrowanym podmiocie
- przestrzegania praw osób przebywających w DPS oraz warunki bytowe w/w osób

Wstęp

Dom Pomocy Społecznej w Machowinie mieści się w czterech budynkach mieszkalnych przeznaczonych dla 120 osób niepełnosprawnych intelektualnie – zarówno kobiet jak i mężczyzn. Na dzień 31.12.2021r. przebywało w placówce 115 osób – 20 kobiet i 95 mężczyzn. Większość to osoby ubezwłasnowolnione (całkowicie – 95, częściowo – 7), jedynie 13 osób nie jest ubezwłasnowolnionych.

Mieszkańcy rozmieszczeni są w sześciu oddziałach: *Pałac, Nasza Rodzina, Biały Domek, Eden, Arka i Oaza*, gdzie znajdują się pokoje mieszkalne oraz podręczne kuchnie połączone z jadalniami, łazienki i toalety. Mieszkańcy mają do dyspozycji pokoje dziennego pobytu.

W głównym budynku – *Pałac* – znajduje się gabinet medycznej pomocy doraźnej, sala rehabilitacji (siłownia), kuchnia główna, pralnia.

Źródło informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli stanowiła dokumentacja osobowa i medyczna oraz rozmowa przeprowadzona z pracownikami socjalnymi Aliną Krzywdzińską i Katarzyną Białkowską – Dymek, a także dyrektorem placówki Krzysztofem Surowiec.

W placówce zatrudnionych jest ogółem 80 osób, z czego 34 opiekunów, 7 osób zatrudnionych w administracji, 4 pielęgniarki, 2 pracowników socjalnych i 2 fizjoterapeutów, 2 instruktorów terapii zajęciowej i 1 instruktor ds. kulturalno – oświatowych, 8 pokojowych, 7 pracowników kuchni, 8 pracowników obsługi i 5 palaczy.

Dyrektor placówki nie zgłaszał żadnych problemów dotyczących zakresu, którym objęta jest kontrola, poza kwestią problemów z przejawami agresji u niektórych mieszkańców. Omówione zostały sposoby radzenia sobie w takich sytuacjach, pan Dyrektor zapewniał, że poświęca wiele uwagi temu problemowi, przeprowadzając regularnie rozmowy z mieszkańcami, którzy w ten sposób się zachowują.

Wnioski końcowe kontroli za rok 2019 i 2020 nie stwierdzały uchybień w dokumentacji dotyczącej domowników oraz warunków bytowych w jakich przebywają.

Zwrócono jednak uwagę na konieczność uzyskiwania oświadczenia od osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej, zdolnej do wyrażenia zgody, co do jej zgody na przyjęcie do placówki, a w przypadku braku możliwości uzyskania takiego oświadczenia (np. osoba bez kontaktu z uwagi na stan zdrowia), sporządzenia na tę okoliczność stosownej notatki, która odzwierciedlałaby brak zdolności do wyrażenia zgody, a to w związku z przepisem art. 38 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Stwierdzono również nieprawidłowości w zakresie procedury ograniczenia mieszkańcom dps możliwości samodzielnego opuszczania jego terenu, w przypadku gdy brak opieki zagraża życiu lub poważnie zagraża zdrowiu mieszkańca domu będącego osobą z zaburzeniami psychicznymi (art. 55 ust. 2a-2i ustawy o pomocy społecznej).

Do placówki przyjęto w 2021 roku **9 osób**, przy czym w 2 przypadkach na ich własną prośbę (wniosek):

1. w dniu 31.01.2021r., na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody z dnia 06.06.2018r. SR w Chojnicach, sygn. III RNs 73/18; z akt osobowych wynika, że toczyło się postępowanie o zmianę orzeczenia o przyjęciu do domu pomocy przed SR w Słupsku, sygn. III RNs 235/21 – na wniosek mieszkańca (nr 451);
2. w dniu 11.03.2021r., osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 23.10.2020r. SR w Gdyni sygn. III RNs 382/20 (nr 452);
3. w dniu 07.05.2021r., osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 08.12.2008r. SR w Kołobrzegu sygn. III RNs 334/08 (nr 453);
4. w dniu 01.07.2021r., osoba ubezwłasnowolniona całkowicie na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu osoby w domu pomocy społecznej na wniosek opiekuna prawnego z dnia 25.06.2021r. SR w Gdyni, sygn. III RNs 351/21, orzekające umieszczenie w dps na czas określony – 01.07. – 31.08.2021r. – na czas niemożności sprawowania faktycznej opieki przez opiekuna prawnego (nr 454);
5. w dniu 17.09.2021r., osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi

prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 08.07.2021r. SR w Koszalinie sygn. III RNs 300/21, w dokumentacji – notatka sporządzona w dniu przyjęcia o braku możliwości wyrażenia zgody przez mieszkańca (nr 455);

6. w dniu 21.09.2021r., osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu na umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej bez wymaganej zgody z dnia 06.05.2021r. SR w Gdyni sygn. III RNs 365/20, w dokumentacji – zgoda na przyjęcie podpisana przez mieszkańca (nr 456);
7. w dniu 30.09.2021r., osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 13.01.2009r. SR w Słupsku sygn. III RNs 784/08, w dokumentacji – notatka sporządzona w dniu przyjęcia o braku możliwości wyrażenia zgody przez mieszkańca (nr 457);

W roku 2021r. w kontrolowanym DPS zanotowano 5 zgonów. W dokumentacji osobowej mieszkańców zostały złożone odpisy aktu zgonu i załączone pisma, które kierowane są do odpowiednich instytucji z informacją o zgonie (ZUS, PCPR i inne)

prawidłowość prowadzenia dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia do domu pomocy społecznej oraz przebywania w tych podmiotach osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach przeprowadzonej kontroli dokonano wglądu do całości dokumentacji dotyczącej osób przyjętych do DPS w roku 2021. Akta osobowe zawierają wszystkie niezbędne dokumenty dotyczące przyjęcia oraz pobytu mieszkańca (wnioski o przyjęcie do DPS osoby umieszczonej w DPS i/lub jej opiekuna prawnego, orzeczenia sądu o umieszczeniu w DPS bez zgody lub zezwalające opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie w DPS, decyzje administracyjne kierujące do DPS, decyzje administracyjne o wysokości odpłatności za pobyt w DPS, orzeczenia o niepełnosprawności). Nie stwierdzono w tym zakresie uchybień i braków w dokumentacji, poza jedną kwestią.

W związku z brzmieniem przepisu art. 38 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego i uwagami w protokole poprzedniej kontroli, od września 2021r. uzyskiwano oświadczenia od osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej co do jej zgody na przyjęcie do placówki, lub sporządzono notatkę, że nie ma możliwości uzyskania świadomej zgody. W przypadku gdy taka zgoda osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej znalazła się w dokumentacji, z orzeczenia Sądu wynikało, że „zezwoił on na umieszczenie osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej w dps bez wymaganej zgody” (przypadek opisany w pkt 6 powyżej), należy więc uznać, że w tej sytuacji było to zbędne.

Wyrywkowo zbadano również dokumentację medyczną pensjonariuszy, pod kątem realizacji w placówce obowiązku wynikającego z art. 38 ust. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (obowiązek badania zasadności pobytu podopiecznego w DPS raz na 6 miesięcy). Lekarz psychiatra, pod którego opieką pozostają mieszkańcy zamieszcza adnotacje o zasadności pobytu podopiecznego w DPS przy okazji konsultacji pacjenta, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy (wpisy takie znajdują się przy każdej konsultacji, czasem zatem nawet częściej niż co 6 miesięcy).

badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej zastosowania przymusu bezpośredniego lub rejestru przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego z uwzględnieniem danych utrwalonych za pomocą urządzeń monitorujących

W DPS w Machowinie prowadzony jest rejestr stosowanego przymusu bezpośredniego. W roku 2021 zastosowany był on 1 raz.

Dokumentacja dotycząca stosowania przymusu bezpośredniego prowadzona jest odrębnie, zawiera każdorazowo zawiadomienie o zastosowaniu środka przymusu przesyłane celem zatwierdzenia do odpowiedniej jednostki. Każdy przypadek opisany jest szczegółowo co do przyczyn, przebiegu stosowania środków przymusu, czasu jego stosowania (2godz.), wskazania osób, które brały w tym udział, podejmowały decyzję o zastosowaniu, ewentualnych skutkach zdrowotnych u pacjenta. Wszystkie przypadki były zatwierdzone przez upoważnionego przez marszałka województwa lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii i nie stwierdzono żadnych uchybień. Nie używano urządzeń monitorujących z uwagi na zastosowanie przymusu w pokoju zajmowanym przez mieszkańca.

badanie prawidłowości stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

W kontrolowanym okresie nie stwierdzono w aktach osobowych dokumentów, które świadczyłyby o przypadkach ograniczenia możliwości opuszczenia samodzielnie terenu dps przez mieszkańca. Zgodnie z wcześniejszymi zaleceniami wyeliminowano takie przypadki.

badanie prawidłowości i terminowości załatwiania skarg i wniosków osób z zaburzeniami psychicznymi przebywających w kontrowanym podmiocie

W placówce prowadzony jest rejestr skarg i wniosków, z którego wynika, że w 2021r. zgłoszono 6 wniosków, skarg nie odnotowano. Dwa wnioski stanowiły prośbę o zmianę DPS, przy czym jeden został wycofany, a o treści drugiego zawiadomione stosowne jednostki, wydające decyzje w tym zakresie (PCPR, właściwy MOPS)

badanie współdziałania kontrolowanego podmiotu z rodzinami i opiekunami osób z zaburzeniami psychicznymi

Mieszkańcom umożliwia się kontakt telefoniczny z bliskimi. Niektóre osoby posiadają własne telefony, z których korzystają, ale mieszkańcy mogą korzystać z telefonu w gabinecie lekarskim.

Opiekunowie prawni oraz rodzina może skontaktować się telefonicznie w każdej sprawie z pracownikiem socjalnym, uzyskać niezbędne informacje.

przestrzegania praw osób przebywających w DPS oraz warunki bytowe w/w osób

Mieszkańcy placówki są pod stałą kontrolą lekarza psychiatrii oraz lekarza internisty. Pensjonariuszami na co dzień zajmuje się personel zatrudniony w DPS. Przy sprzyjającej pogodzie pensjonariusze korzystają z terenu zielonego wokół budynków, w których mieści się DPS. Odbywają się również różnego rodzaju zajęcia terapeutyczne, warsztaty muzyczne, plastyczne. Organizowane są też wyjazdy na pływnię, do kina, teatru i organizowane inne formy rozrywki, w tym imprezy okolicznościowe na terenie placówki.

Placówka jest otwarta, pensjonariusze mogą ją opuszczać – po zgłoszeniu tego personelowi.

W pokojach mieszkańców panuje porządek, urządzone są w sposób estetyczny, w zależności od potrzeb. Jest miejsce do wspólnego odpoczynku, pokoje również zaopatrzone są w telewizory, mieszkańcy poruszają się po terenie placówki swobodnie. Widać było, że są odpowiednio zaopatrzeni, uśmiechnięci, personel reagował na zgłaszane przez nich potrzeby. Dyrektor DPS przekazał, że przeprowadzono prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół „Twórczej Chaty”, zakupiono meble do Sali dziennej „Pałacu” oraz zamontowano 2 urządzenia wielofunkcyjne – zewnętrzną siłownię.

WNIOSKI KOŃCOWE

Podsumowując - należy podkreślić, iż w DPS w Machowinie panują bardzo dobre warunki bytowe dla podopiecznych. Nie stwierdzono (na podstawie dokumentacji oraz obserwacji własnej) jakichkolwiek nieprawidłowości w sprawowanej opiece. Wyczuwalna jest życzliwa i spokojna atmosfera, uwagę zwraca również swobodny i przyjazny stosunek personelu do mieszkańców, odwzajemniany zresztą przez tych ostatnich. Widać bardzo duże zaangażowanie pracowników i znajomość potrzeb poszczególnych mieszkańców. Sfera terapeutyczna oraz kulturalno-oświatowa również nie budzi zastrzeżeń.

Zauważyć należy, że w pełni zostały wdrożone zalecenia z poprzedniej kontroli, które przyczyniły się do tego, że w pełni były przestrzegane prawa podopiecznych placówki.

Szkół Rejonowego w Słupsku
Agnieszka Buraczewska